

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21357 - Intervenció Psicoeducativa en l'Àmbit del Talent i la Superdotació / 1
Titulació	Grau de Psicologia - Quart curs
Crèdits	3
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Rosa Isabel Rodríguez Rodríguez	11:30	12:30	Dijous	12/09/2019	30/01/2020	B-105
<i>Responsable</i>						Guillem Cifre
rosabel.rodriguez@uib.es						

Contextualització

Intervenció Psicoeducativa en l'Àmbit del Talent i la Superdotació constitueix una assignatura optativa en els estudis de Psicologia i es troba situada en el quart curs del grau de Psicologia, i més concretament en el primer semestre.

Pel que fa a la seva contextualització, aquesta assignatura forma part del mòdul "Psicologia de l'Educació" juntament amb les assignatures: "Psicologia de l'Educació" (assignatura de caràcter obligatori) i "Dificultats d'Aprenentatge" (també optativa).

En aquest context és on s'entenen els continguts bàsics de l'assignatura *Intervenció Psicoeducativa en l'Àmbit del Talent i la Superdotació*, adreçats a:

- * Conèixer els principals models que han definit el talent i la superdotació i aprofundir en les característiques de l'alumnat amb altes capacitats.
- * Estudiar el procés d'identificació i els instruments utilitzats per conèixer la configuració cognitiu emocional d'aquest alumnat.
- * Analitzar les característiques creatives i emocionals que defineixen l'alta capacitat i presentarem estratègies destinades a afavorir l'autoregulació d'aquell alumnat amb característiques de talent o superdotació que presentin disincronies referides a aspectes afectius.
- * Establir les característiques que ha de tenir l'informe d'avaluació psicopedagògica de l'alumnat amb talent i superdotació.
- * Aprofundir en les mesures d'atenció a la diversitat d'aquest alumnat.

Requisits

Recomanables

Haver cursat les assignatures de Psicologia del Desenvolupament al llarg del Cicle Vital I i II.

Guia docent

Haver cursat l'assignatura de Psicologia de l'Educació.

Competències

Específiques

- * CE14. Domini de la terminologia científica consubstancial als continguts del mòdul / matèria
- * CE22. Ser capaç d'establir metes d'actuació psicològica en diferents contextos, proposant i negociant les metes amb els / les destinataris / es i afectats / des
- * CE24. Ser capaç de dur a terme un procés bàsic d'avaluació i diagnòstic psicològic: descripció científica, mesura de variables (personalitat, intel·ligència, actituds, ...) i processos psicològics

Genèriques

- * CT8. Capacitat per treballar en equip i col·laborar eficaçment amb altres persones, incloent equips multidisciplinars
- * CT15. Raonament crític
- * CT16. Reconeixement de la diversitat i de la multiculturalitat
- * CT17. Ser capaç de prendre decisions

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts temàtics de l'assignatura *Intervenció Psicoeducativa en l'Àmbit del Talent i la Superdotació* es treballaran des de la vessant teòrica i també pràctica, i és a través d'aquests continguts i de la metodologia de feina pertinent que es pretén donar resposta a les competències esmentades abans. En aquest sentit, la proposta temàtica és la següent:

Continguts temàtics

- Tema 1. Introducció i diferenciació de conceptes
 - Breu repàs històric a l'estudi de les altes capacitats intel·lectuals
 - Precisions conceptuals al voltant de les altes capacitats
- Tema 2. Característiques i necessitats de l'alumnat amb talent i superdotació
 - Característiques de les persones amb altes capacitats
 - Necessitats personals, socials i educatives de l'alumnat amb talent i/o superdotació
 - La precocitat intel·lectual
- Tema 3. Models teòrics
 - Concepcions i models de la superdotació i el talent
- Tema 4. El procés d'identificació de l'alumnat amb talent i superdotació
 - Processos i instruments de mesura formals i informals

Guia docent

Elaboració dels informes psicopedagògics de les persones amb talent i/o superdotació

- Tema 5. Intervenció psicoeducativa per a l'alumnat amb talent i superdotació
- Alternatives actuals d'intervenció psicoeducativa escolar i extraescolar
 - El treball amb les famílies
 - Treball amb la creativitat

Metodologia docent

En aquests apartats es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes i els continguts temàtics indicats.

S'exposarà el contingut teòric dels temes a través de classes teòriques (grup gran), seguint diversos textos i lectures de referència que serviran per a fixar el coneixements lligats a les competències previstes. Aquestes classes donaran pas a classes pràctiques (grup gran) en les quals s'aplicaran els continguts adquirits a diverses situacions a partir de resolució de problemes, comentaris de textos, exposicions en grup, etc. La professora proposarà la realització d'activitats de treball en grup i/o individual.

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne/a, l'assignatura fa ús del servei d'educació de Aula Digital, dedicat a l'ensenyament flexible i a distància, que incorpora la telemàtica a l'ensenyament universitari. Així, mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle l'alumne/a tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb la professora, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics i enllaços a Internet, propostes de pràctiques de treball autònom, de caire individual o grupal, etc.

Volum de treball

A la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (o autònom) planificat i la seva equivalència en crèdits europeus o ECTS (1 crèdit ECTS= 25 hores de treball de l'estudiant).

Així i tot, en el calendari de l'assignatura (plataforma virtual), s'indicarà l'organització de les sessions de pràctiques presencials i també les sessions de presentacions de treballs.

Activitats de treball presencial (1,12 crèdits, 28 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu i amb la utilització de mitjans audiovisuals s'establiran els fonaments teòrics de l'assignatura. Es fomentarà la intervenció de l'alumnat en aquestes classes teòriques mitjançant la discussió en grups reduïts, la posada en comú dels diferents punts de vista a partir de l'explicació de la professora i del material complementari que es pugui aportar. La finalitat es la d'oferir a l'alumnat una visió general i coherent dels elements bàsics dels diferents temes del programa.	20

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	Grup gran (G)	<p>Els alumnes posaran en pràctica els continguts treballats a les classes teòriques mitjançant exercicis, lectures, anàlisi de casos, activitats de reflexió, comentaris i estudi d'articles, documents de treball, etc. que s'aniran presentant al llarg del curs i es treballaran en grups de discussió, amb la coordinació de la professora (en alguns casos es demanarà la lectura prèvia).</p> <p>Aquestes activitats/feines es realitzaran en petit grup i s'iniciaran a les sessions de classe.</p>	2
Classes pràctiques	Presentacions orals	Grup gran (G)	<p>La finalitat d'aquestes presentacions és que l'alumnat aprofundeixi en diferents continguts temàtics del programa, que es puguin comunicar i intercanviar en el si del grup les diferents temàtiques treballades, i tot al mateix temps que s'aprenen a presentar i analitzar els continguts treballats.</p> <p>L'alumnat disposarà d'un temps de presentació i d'exposició oral (podrà fer ús de mitjans audiovisuals). Al llarg de l'exposició serà important incentivar la participació de la resta d'alumnes a partir de debats, suggeriments, activitats, etc., i posteriorment haurà de respondre les preguntes d'aclariment realitzades per la resta d'alumnes i/o la professora.</p> <p>La professora proposarà un calendari d'exposicions per tal de què l'alumnat pugui iniciar el procés de preparació per a la presentació de l'exposició oral.</p> <p>Només seran avaluats/des aquells/es alumnes que hagin assistit i/o participat a l'exposició del seu grup.</p>	4
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	<p>Per tal d'avaluar els coneixements teòrics dels/de les alumnes es realitzarà un examen final (tipus examen a desenvolupar) en el període d'avaluació complementària al mes de febrer. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne/a té els coneixements bàsics de l'assignatura. Es disposarà de dues hores per a la seva realització.</p> <p>En aquesta prova l'alumna/e haurà d'examinar-se de la totalitat de la matèria. Per a la seva preparació, caldrà utilitzar, com a mínim, els materials i documents treballats durant el curs —tant per part de la professora com per part de l'alumnat—, juntament amb els continguts i materials exposats a classe.</p> <p>La superació d'aquesta prova amb una nota igual o major a 5 serà imprescindible per a la superació de l'assignatura. Si s'escau, la recuperació d'aquesta matèria es realitzarà en el període d'avaluació extraordinari.</p>	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informarà els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (1,88 crèdits, 47 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi	L'objectiu és la consolidació per part de l'alumnat dels coneixements pràctics i teòrics. Es treballarà amb els diferents documents, materials, explicacions i exposicions que s'hagin vist a les sessions de gran grup i a les de grup mitjà.	20
Estudi i treball autònom individual o en grup	Lliurament de les activitats de les sessions pràctiques	Al llarg de les sessions de pràctiques presencials es proposaran diferents activitats que hauran de ser resoltes i lliurades, en els terminis indicats.	7
Estudi i treball autònom individual o en grup	Realització i lliurament d'un treball d'aprofundiment	L'alumnat, organitzat en petits grups, realitzarà un treball d'aprofundiment a partir de les indicacions i criteris que es pautin durant el desenvolupament de l'assignatura. En la realització d'aquest treball s'hauran de posar en pràctica les competències pròpies recollides en aquesta guia docent. El treball es lliurarà en el termini que s'especifiqui en el calendari de l'assignatura. Tal i com ja s'ha indicat, a més de la seva realització escrita, aquest treball serà exposat davant el grup de classe (modalitat referent a les exposicions orals), i també d'acord al calendari que s'estableixi a l'aula virtual.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Observacions sobre el procediment d'avaluació:

- 1 Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació de procediments d'avaluació. A la taula següent es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable R, no recuperable NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.
- 2 L'alumne/a obtindrà una qualificació numèrica (entre 0 i 10 punts) per a cada activitat avaluativa. Per a la superació de l'assignatura, l'alumne/a ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 mitjançant la suma ponderada de totes les activitats realitzades.
- 3 Totes les activitats obligatòries tenen una data límit de lliurament que s'especificarà en el seu moment. Les activitats no realitzades o no presentades en els terminis de lliurament indicats però avaluades positivament tindran una nota màxima d'aprobat (5,0).
- 4 Es realitzarà un examen final. Per a la superació de l'assignatura, l'alumne/a haurà d'obtenir una nota igual o superior a 5 punts en aquest examen.
- 5 Es recorda que els elements d'avaluació presentats han de tenir un nivell d'exigència pel que fa al seu contingut i format. En totes les activitats d'avaluació del curs, no només es valorarà l'encert en les respostes, sinó també la qualitat de la presentació. La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament. Per tant, són elements d'avaluació l'ortografia, la claredat en l'exposició, l'ús adient del vocabulari, la redacció, els aspectes formals, etc., dels treballs lliurats i també de les proves d'examen. Es podrà penalitzar fins a un 15% de la qualificació final en funció de l'ús que s'hagi realitzat.
- 6 Les qualificacions positives que obtengui l'alumne/a en qualsevol dels apartats seran vàlides fins el període d'avaluació extraordinari del present curs acadèmic.

Guia docent

Normes generals:

- * Les actituds que puguin distorsionar el bon desenvolupament de les sessions de classe podran tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
- * Els criteris i pautes que s'estableixen en aquesta guia docent poden esser modificats en funció de la dinàmica del grup classe durant el curs acadèmic, per tal d'adaptar-se a les necessitats i ritmes que s'hagin detectat.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Presentacions orals

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La finalitat d'aquestes presentacions és que l'alumnat aprofundeixi en diferents continguts temàtics del programa, que es puguin comunicar i intercanviar en el si del grup les diferents temàtiques treballades, i tot al mateix temps que s'aprenen a presentar i analitzar els continguts treballats. L'alumnat disposarà d'un temps de presentació i d'exposició oral (podrà fer ús de mitjans audiovisuals). Al llarg de l'exposició serà important incentivar la participació de la resta d'alumnes a partir de debats, suggeriments, activitats, etc., i posteriorment haurà de respondre les preguntes d'aclariment realitzades per la resta d'alumnes i/o la professora. La professora proposarà un calendari d'exposicions per tal de què l'alumnat pugui iniciar el procés de preparació per a la presentació de l'exposició oral. Només seran avaluats/des aquells/es alumnes que hagin assistit i/o participat a l'exposició del seu grup.
Criteris d'avaluació	Equilibri en la participació de tots els membres del grup. Adequació del llenguatge i ritme de l'exposició. Adequació de l'ordre dels continguts. Claredat expositiva. Grau de preparació de l'exposició. Grau d'innovació de la presentació. Creativitat. Adequació del suport seleccionat per a l'exposició. Respostes als aclariments o preguntes que es realitzin a les qüestions plantejades per part de la resta d'alumnes i/o de la professora.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Per tal d'avaluar els coneixements teòrics dels/de les alumnes es realitzarà un examen final (tipus examen a desenvolupar) en el període d'avaluació complementària al mes de febrer. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne/a té els coneixements bàsics de l'assignatura. Es disposarà de dues hores per a la seva realització.

Guia docent

Criteris d'avaluació	En aquesta prova l'alumna/e haurà d'examinar-se de la totalitat de la matèria. Per a la seva preparació, caldrà utilitzar, com a mínim, els materials i documents treballats durant el curs —tant per part de la professora com per part de l'alumnat—, juntament amb els continguts i materials exposats a classe. La superació d'aquesta prova amb una nota igual o major a 5 serà imprescindible per a la superació de l'assignatura. Si s'escau, la recuperació d'aquesta matèria es realitzarà en el període d'avaluació extraordinari
	Adequació de les respostes a l'enunciat de cada pregunta.
	La superació d'aquesta prova amb una nota igual o major a 5 serà imprescindible per superar l'assignatura.
	Aquesta prova podrà ser recuperada, si s'escau, al període d'avaluació extraordinari en febrer de 2016.
	Copiar o fer servir qualsevol altre procediment fraudulen per donar resposta a les qüestions plantejades en aquestes proves portarà directament a la qualificació final de 0,0 per a tota l'assignatura.
	Percentatge de la qualificació final: 50%

Lliurament de les activitats de les sessions pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Al llarg de les sessions de pràctiques presencials es proposaran diferents activitats que hauran de ser resoltes i lliurades, en els terminis indicats.
Criteris d'avaluació	Adequació dels procediments aplicats per a la resolució de les activitats.
	Grau d'aplicació dels coneixements teòrics a les activitats presentades.
	Contingut i format dels treballs lliurats.
	Originalitat.
	Ús de la normativa APA.
	Percentatge de la qualificació final: 10%

Realització i lliurament d'un treball d'aprofundiment

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'alumnat, organitzat en petits grups, realitzarà un treball d'aprofundiment a partir de les indicacions i criteris que es pautin durant el desenvolupament de l'assignatura. En la realització d'aquest treball s'hauran de posar en pràctica les competències pròpies recollides en aquesta guia docent. El treball es lliurarà en el termini que s'especifiqui en el calendari de l'assignatura. Tal i com ja s'ha indicat, a més de la seva realització escrita, aquest treball serà exposat davant el grup de classe (modalitat referent a les exposicions orals), i també d'acord al calendari que s'estableixi a l'aula virtual.
Criteris d'avaluació	Adequació dels procediments aplicats per a la resolució de les activitats.
	Grau d'aplicació dels coneixements teòrics a les activitats presentades.
	Contingut i format dels treballs lliurats.
	Originalitat.

Guia docent

Ús de la normativa APA.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En la preparació dels continguts de les diferents unitats temàtiques de l'assignatura es pot consultar el següent material:

Bibliografia bàsica

- Castelló, A. (2008). Bases intelectuales de la excepcionalidad: un esquema integrador. *Revista española de pedagogía*, 66 (240), 203-220.
- López J.C. (2012). *Didáctica para alumnos con altas capacidades*. Madrid: Síntesis.
- Mönks, F. et al. (2010). *El superdotado: guía para padres y profesores*. Barcelona: Ed. Medici.
- Reverter, R. et al. (2012). *Altas capacidades intelectuales: pautas de actuación, orientación, intervención y evaluación en el período escolar*. Barcelona: Graó.
- Rodríguez, R. (2014). ¿De qué hablamos cuando hablamos de creatividad? *CasBA. Superdotación y Altas Capacidades*, nº 5, 35-42.
- Sánchez, E. (2009). *La superdotación intelectual*. Málaga: Aljibe.
- Sastre, S. (2008). Niños con altas capacidades y su funcionamiento cognitivo diferencial. *Revista de Neurología*, 46, 11-16.
- Shavinina, L.V. (ed.) (2009). *International Handbook on Giftedness*. Québec: Springer.

Bibliografia complementària

- Adda, A. & Catroux, H. (2005). *Niños superdotados*. Barcelona: Paidós.
- Álvarez, M.P. (2005). *Programa Esfera para alumnos de alta capacidad*. Madrid: Papel Piluca.
- Barbero, F.J. & Pinto, L.F. (coords) (2009). *Altas capacidades intelectuales en educación primaria*. Granada: Asociación para la difusión del conocimiento educativo.
- Casanova, M.A. (2007). *Altas capacidades: un desafío educativo* (CD-ROM). Madrid: Publicaciones de la Dirección General de Promoción Educativa.
- De Valadez, M^aD. (2007). *Alumnos superdotados y talentosos*. México: Ed. Manual Moderno.
- Díaz, M. y Rodríguez, E. (2015). *Programa integral para altas capacidades. Descubriendonos: una guía práctica de aplicación*. México: Ed. Manual Moderno.
- Dorado, M. (2017). *Altas capacidades intelectuales*. Tarragona: Ed. Altaria.
- Gómez, M.T. & Mir, V. (2015). *Niños con altas capacidades*. Madrid: Ed. Medici.
- Granado M.C. (2005). *El niño superdotado: fundamentos teóricos y psicoeducativos*. Barcelona: Abecedario.
- Guirado, A. & Martínez, M. (2010). *Alumnado con altas capacidades*. Barcelona: Graó.
- Guirado, A. (2015). *¿Qué sabemos de las altas capacidades?* Barcelona: Graó.
- Landau, E. (2003). *El valor de ser superdotado*. Madrid: Servicio de Documentación y Publicaciones de la Comunidad Autónoma de Madrid.
- Llata, M.C. (2016). *Altas capacidades en nuestro sistema educativo*. Sevilla: Ed. Punto Rojo Libros.
- Martín, P. (2004). *Niños inteligentes: guía para desarrollar sus talentos y altas capacidades*. Madrid: Ed. Palabra.
- Merino, J.A. (2009). *Alumnos con altas capacidades, intelectuales en el ámbito educativo*. Granada: Impredisur.
- Montiel, A. (2008). *Superdotación intelectual, sobredotación y altas capacidades: tres sinónimos de una misma realidad*. Granada: Impredisur.

Guia docent

- Morilla, L. (2014). *Adaptaciones curriculares para el alumnado con altas capacidades desde la tutoría*. IC Editorial.
- Rodríguez, R.I. (2001). Mitos y realidades sobre la superdotación y el talento. *Enginy. Revista del Col.legi Oficial de Psicòlegs a Balears*, 11, p. 95-109.
- Rodríguez, R.I. (2002). Superdotación y desventajas socioculturales. En Forteza, M.D. y Rosselló, M.R. (coords.). *Educación, diversidad y calidad de vida*. Palma de Mallorca: Servei de Publicacions i Intercanvi Científic. UIB.
- Rodríguez, R.I. (2011). Alumnado con altas capacidades: intervención educativa. *Enginy, Revista del Col.legi Oficial de Psicòlegs a Balears*. 18, p. 117-126.
- Rodríguez, R. (2013). Todo empieza con una correcta identificación. *Casba. Superdotación y Altas Capacidades*, nº 2, 35-47.
- Rodríguez, R.I. (dir) (2018). *Pioneras: Mujeres que abrieron nuevos caminos. Siempre hemos estado*. Palma: Ed. UIB.
- Saavedra, J.M. & Pinto, L.F. (coords.) (2010). *Altas capacidades intelectuales en la educación obligatoria*. Granada: Asociación para la difusión del conocimiento educativo.
- Sánchez, J. (2009). *Alumnos con altas capacidades intelectuales: fundamentación teórica e intervención educativa en la escolaridad obligatoria*. Granada: Ed. Adhara.
- Sánchez, E. (2014). *La superdotación intelectual*. Málaga: Ed. Aljibe.

Altres recursos

Altres materials o documents que es vagin generant o indicant al llarg del curs, alguns d'ells localitzables a la plataforma moodle.

- * <http://www.altscapacidades-pacis.com> Pàgina del Programa d'atenció a les Altes Capacitats Intel·lectuals de la Universitat de les Illes Balears.
- * <http://www.aest.es/> Pàgina de la Asociación Española para Superdotados y con Talento (AEST).
- * <http://www.gobiernodecanarias.org/educacion/5/WebDGOIE/scripts/default.asp?IdSitio=15&Cont=77> Programa para a la Atención Educativa al Alumnado con Altas Capacidades Intelectuales de Canarias de la la Consejería de Educación, Cultura y Deportes del Gobierno de Canarias.
- * <http://www.echa.info/> European Council for HighAbility.
- * <http://www.nagc.org/> National Association for Gifted Children.
- * <http://jeg.sagepub.com/> Journal for Gifted Education.
- * http://www.begabtenzentrum.at/wcms/index.php?en_oezbf Austrian Research and Support Centre for the Gifted and Talented.
- * <http://www.scoop.it/t/acerca-superdotacion-y-talento> Pàgina personal de Rosabel Rodríguez Rodríguez.

